

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Політична система: сутність, структура, типи функції, критерії та фактори ефективності	6
Розділ 2. Правова система: сутність, структура, типи	30
Розділ 3. Політико-правові системи країн англосаксонського типу	45
3.1 Сполучені Штати Америки	45
3.2 Канада	64
3.3 Велика Британія	82
Розділ 4. Політико-правові системи країн Західної Європи	104
4.1 Франція	104
4.2 Німеччина	122
4.3 Італія	142
4.4 Іспанія	155
4.5 Швейцарія	171
Розділ 5. Політико-правові системи Південно-Східної Азії	183
5.1 Японія	183
5.2 Китайська Народна Республіка	198
Розділ 6. Політико-правові системи країн Латинської Америки	210
Розділ 7. Політико-правова система Індії	230
Розділ 8. Політико-правові системи мусульманських країн	243
Розділ 9. Політико-правові системи країн Центрально-Східної Європи	261
9.1 Польща	261
9.2 Країни Прибалтики	278
Розділ 10. Політико-правові системи країн з перехідною економікою	297
10.1 Росія	297
10.2 Україна	312
Загальні висновки	340
Список використаної та рекомендованої літератури	345

ВСТУП

Бажання України інтегруватись в євроатлантичні структури і вийти на шлях цивілізованого розвитку вимагає глибоких знань політико-правових та економічних систем як високорозвинених країн, так і тих, що успішно здійснюють трансформацію суспільних інститутів. Засвоєння їхнього досвіду допоможе напрацювати теоретичний багаж для формування політичної еліти, здатної по-сучасному розв'язувати назрілі проблеми.

Виходячи з таких міркувань, автори посібника аналізують політико-правові системи високорозвинених країн Заходу та Японії, країн Центрально-Східної Європи, які знаходяться на шляху розвитку (Польща, Латвія, Литва, Естонія), а також країн з перехідною економікою (Росія та Україна). Такий підхід не тільки дає змогу повніше висвітлити політико-правові механізми, що забезпечують ефективність інститутів політичної системи, показати місце України в цивілізаційному розвитку світу, звернути увагу на ті елементи політико-правової системи, що не відповідають сучасному розвитку, гальмують суспільний процес, а й накреслити основні напрями реформування інститутів політико-правової системи.

Читацьке призначення навчального посібника, в якому органічно поєднуються сучасні політологічні, правові та макроекономічні підходи до вивчення політичних явищ, процесів і закономірностей, відображені критерії зрілості політико-правових систем, що забезпечують ефективність політичного управління, — студенти вищих навчальних закладів. Автори намагалися систематизувати наявний матеріал і подати його в позиції сучасних методологічних підходів, з урахуванням власних аналітичних висновків щодо проблем європейської й української політичної думки, структури і функцій інститутів політико-правової системи і політичного процесу. Посібник орієнтує студентів на необхідність побудови в Україні такої моделі політичної та правової систем, істотними ознаками якої є збалансована, політично структурована державна влада; ефективний механізм стримувань і протипаг між державними, регіональними та місцевими інститутами влади; прозорі правила для чесної конкуренції; рівні умови для вираження своєї позиції як з боку проурядових, так і з боку опозиційних політичних сил; незалежна судова влада та прокуратура, наділені достатніми юридичними механізмами для забезпечення гарантій захисту прав і свобод громадян.

Структура посібника оснований на концепції гуманітарної освіти в Україні і відповідає програмі курсу з політології для вищих навчальних закладів. Вона побудована за таким планом: характерні особливості історичного розвитку; органи державної влади: а) глава держави, б) парламент, в) уряд, г) судова система; г) регіональні структури влади та місцевого самоврядування; д) партійна система; е) виборча система.